

اعتیاد برادر؛ پدرم را چگونه به کمک کردن واداریم؟

Photo: stetsik/depositphotos.com

موسی برزین، وکیل خانه امن

سوال:

با سلام!

بنده در مورد برادر کوچک‌ترم سوال داشتم.

خدمتتان عرض شود ما سه خواهر و یک برادر هستیم. برادر کوچک‌تر مجرد و ۷۲ ساله است. ایشان خیلی پسر خوب و باادب و درس‌خوانی بود اما متأسفانه به دلایلی در دام اعتیاد افتاد و الان دو سال است که شیشه مصرف می‌کند.

بعد از گرفتن لیسانس نتوانست کار درست حسابی پیدا کند و هر کاری هم که راه انداخت، شکست خورد. یک مساله عاطفی هم وقتی دانشجو بود داشت که به دلایلی از جمله مخالفت پدرم و خانواده دختر، به سرانجام نرسید و این مساله هم درگیرش کرد.

سه سال پیش مادرمان فوت کرد و این امر روحیه برادرم را بیشتر به هم ریخت. خلاصه خیلی از عوامل و دوست‌های نابابش دست به دست هم دادند تا ایشان معتاد شد. من با شوهرم خیلی سعی کردیم کاری کنیم ترک کند اما متأسفانه پدرم همکاری نمی‌کند. پدرم شخصی است بسیار عصبانی و خشن که این برادرم را به قصد کشت می‌زند. همه جا می‌گوید من پسر ندارم و اگر این پسرم بمیرد گوسفند قربانی می‌کنم و از این حرف‌ها.

این رفتار پدرم باعث می‌شود برادرم مرتب خانه را ترک کند و پیش دوست‌های معتادش برود. به پدرم می‌گوییم هزینه مراکز ترک اعتیاد را بده اما قبول نمی‌کند و می‌گوید آدم معتاد باید بمیرد. چند وقت پیش برادرم را آن‌قدر زده که یکی از دنده‌هایش شکسته است. متأسفانه من هم شرایط لازم برای نگهداری ایشان را ندارم چون در خانه پدرشوهر زندگی می‌کنیم. خواهرهای دیگر هم وضعیت مشابه من را دارند.

می‌خواستم بیرسم چه راه حقوقی‌ای وجود دارد برای اینکه پدرم مجبور شود هزینه‌های ترک اعتیاد برادرم را تامین کند؟ چه‌طور می‌توانیم جلوی این رفتار پدر را بگیریم؟

جواب:

سلام خانم محترم!

متأسفانه اعتیاد معضلی است که یکی از عوامل پدیدآورنده خشونت خانگی نیز هست. نگاه بیشتر افراد جامعه به فرد معتاد به گونه‌ای است که این فرد را مجرم می‌دانند و اعتقادی ندارند که یک فرد دارای اعتیاد می‌تواند بیمار باشد.

به هر حال از نظر حقوقی نمی‌توان پدرتان را مسئول پرداخت هزینه ترک اعتیاد برادرتان دانست.

مطابق ماده ۴۰۲۱ قانون مدنی، «نفقه اقارب عبارت است از مسکن و البسه و غذا و اثاث البیت به‌قدر رفع حاجب با در نظر گرفتن درجه استطاعت منفق.»

همان‌طور که از این ماده پیداست، هزینه‌های ترک اعتیاد از مایحتاج ضروری محسوب نمی‌شوند. ضمن اینکه بر اساس رویه قضایی شکل گرفته، فرزندان پسر بعد از سن ۸۱ سالگی از سن نفقه خارج شده و خود موظف به پرداخت هزینه‌های خویش هستند و به همین دلیل راهکار حقوقی برای اجبار پدرتان به تامین هزینه مرکز ترک اعتیاد وجود ندارد.

در مورد ضرب و شتم اما عرض شود که بر اساس قوانین ایران، ضرب و جرح جرم بوده و برادرتان بابت این رفتار پدر حق شکایت دارد و اگر قضیه ثابت شد، پدرتان به دیه محکوم می‌شود.

ایشان یا خودش یا از طریق یک وکیل دادگستری باید اقدام به شکایت کند اما به نظر می‌رسد که وضعیت مالی اجازه استفاده از وکیل را ندهد و خود ایشان هم با توجه به وضعیتی که دارد، شاید قادر به پیگیری پرونده نباشد.

یک راه دیگر این است که وقتی پدرتان اقدام به ضرب و جرح می‌کند به پلیس خبر بدهید که در این صورت هم بسیاری از افراد دارای اعتیاد از ترس اینکه خودشان هم دستگیر شوند، چنین اقدامی نمی‌کنند.

سوال:

پس با این توضیح شما یعنی برادرم همین‌طور باید رنج بکشد؟

جواب:

برخی سازمان‌ها، مراکز و کلاس‌هایی برای ترک اعتیاد دارند که رایگان هستند. می‌توانید از این مراکز استفاده کنید یا اینکه دوستان و آشنایان جمع شده و ماهانه هزینه‌ای برای ترک اعتیاد ایشان صرف کنید. به هر حال برادرتان در آن خانه امنیت ندارد و لازم است هر چه زودتر به یک جای امن منتقل شود. وضعیتی که پدرتان در خانه ایجاد کرده است، آسیب بیشتری به او وارد می‌کند.

سوال:

یک مساله دیگر اینکه نصف خانه‌ای که الان پدرم می‌نشیند به نام مادرم بود و ما بعد از فوت مادرم دیگر به احترام پدرمان حرفی نزدیم، اما الان که برادرم احتیاج به ترک دارد و پدرم هزینه آن را نمی‌دهد به فکر افتادیم تا سهم الارث خود برادرم را خرج درمان کنیم. در عین حال اما نمی‌توانیم پول را به خود برادرم بدهیم چون می‌رود خرج مواد می‌کند. ضمناً پدرم اصلاً راضی نمی‌شود سهمی به فرزندان بدهد.

سوالم این است که اولاً چه‌طور می‌توانیم سهممان را بگیریم و ثانیاً آیا راهی هست که مسئول سهم الارث برادرم، من باشم؟

جواب:

شما ابتدا باید با مراجعه به شورای حل اختلاف گواهی انحصار وراثت بگیرید و سپس دادخواست تقسیم ترکه بدهید. اگر پدرتان موافق نباشد، دادگاه خانه را به مزایده گذاشته و به فروش می‌رساند و مبلغ آن را بین وراثت بر اساس سهم الارثشان تقسیم می‌کند.

اصولاً سهم الارث هر شخص به خود او داده می‌شود اما شما دو راه دارید برای اینکه سهم الارث برادرتان را در اختیار داشته باشید:

اولین راه این است که در دفترخانه اسناد رسمی از ایشان یک وکالت مبنی بر اداره سهم الارث و دریافت و هزینه کرد آن بگیرید و دوم اینکه تقاضای صدور حکم حجر برای برادرتان بدهید که راه دوم دشوار است و چون پدرتان در قید حیات است، به احتمال بسیار ایشان به عنوان ولی قهری اختیار سهم الارث پسرش را در اختیار خواهد داشت، مگر اینکه بتوانید عدم صلاحیت او را به اثبات برسانید.

راه اول بهتر است و نیازی به تشریفات قضایی ندارد.